

การพัฒนาศักยภาพและบริหารจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์ผ้าคราม

กลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านหนองครอง จังหวัดสกลนคร

นิรมล เนื่องสิทธิ์ กาญจนารณ์ นิลจินดา นันทกาญจน์ เกิดม้าย และ เมธาวี ยี่มิน

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

CAPABILITY DEVELOPMENT AND COST MANAGEMENT OF INDIGO

PRODUCT: BAN NONG KONG INDIGO WEAVING GROUP

Niramol Nueangsittha, Kanjanaporn Niljinda, Nantakan Kerdmarai and Methavee Yeemin

Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajaphat University, Thailand

E-mail address: Montita@snru.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) 10 กันยายน 2562

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 5 พฤษภาคม 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 14 กันยายน 2562

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษา การพัฒนาศักยภาพและบริหารจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์ผ้าคราม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมอาชีพการทำผลิตภัณฑ์ผ้าคราม และเป็นข้อมูลในการตั้งราคาสินค้าให้สามารถสร้างความได้เปรียบและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าย้อมคราม ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะนำมาพัฒนาศักยภาพและการบริหารจัดการต้นทุน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างรวมจำนวนทั้งสิ้น 50 คน โดยการวิจัยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับสมาชิกกลุ่มทอผ้าย้อมคราม บ้านหนองครอง อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความสนใจในระบบบัญชีอีกทั้งยังมีความรู้พื้นฐานเป็นผู้รับความรู้ตลอดจนเป็นผู้ร่วมวิเคราะห์รูปแบบระบบบัญชีและการวิเคราะห์ต้นทุนที่เหมาะสม รวมทั้งการใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสนับสนุนผลการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์การพัฒนาศักยภาพและการบริหารต้นทุนกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม ตำบลเชิงชุม อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ขาดศักยภาพในการวิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุน การจำแนกต้นทุนต่าง ๆ การจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีและรายงานทางการเงิน ซึ่งไม่เอื้อต่อการนำมาใช้ในการบริหารงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาระบบบัญชีเพื่อพัฒนาระบบบัญชีการเงินให้กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์การพัฒนาศักยภาพและการบริหารต้นทุนกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม ได้นำไปประยุกต์ใช้โดยรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ระบบบัญชีและจัดทำแบบฟอร์มเอกสารทางบัญชีให้กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ฯ ได้นำไปทดลองใช้และปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มและถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี ตั้งแต่กระบวนการเก็บข้อมูล ประมวลผลข้อมูล จนได้ระบบบัญชีที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ฯ พร้อมเก็บ

รวมรวบรวมความต้องการกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ฯ เพื่อพัฒนาต่อยอดให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทางบัญชีอีก โดยอนาคตเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ฯ ควรมีการต่อยอดโดยพัฒนาการใช้ระบบบันทึกบัญชีด้วยมือเพียงอย่างเดียวเป็นการพัฒนาระบบบัญชีเชิงปฏิบัติการให้เป็นการจัดทำบัญชีโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์อย่างง่าย จะทำให้กลุ่มสามารถวิเคราะห์ต้นทุนและการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การบริหารจัดการต้นทุน ผลิตภัณฑ์ผ้าคราม กลุ่มทอผ้า

Abstract

This research report is designed to study potential development and cost management of indigo fabric products to be used as a guideline to support the promotion of indigo cloth and is information on setting product prices to create an advantage and increase the competitiveness of indigo dyeing fabric production the results of this research will be used to develop the potential and cost management. A purposive sampling which has a total of 50 samples the research is in-depth interviews with indigo dyeing weaving members Ban Nong Krong, Phanna District District Sakon nakonn. Most interviewees have an interest in the accounting system as well as being a recipient of knowledge as well as co-analyzing the accounting system model. An appropriate cost analysis including using participatory observation. Study and research from related documents and research to support educational results.

The research findings, it was found that Product manufacturers Potential development and cost management Indigo fabric product group Choeng Chum Subdistrict Phannikom Sakon Nakhon Province lack of potential for cost analysis and cost accounting systems Cost classification, documenting for accounting records and financial reports. Which is not conducive to being used in management.

Therefore, the researcher has studied accounting system to develop financial accounting system for product manufacturers, potential development and cost management of indigo fabric products. Has been applied by collecting information Analyze the accounting system and prepare accounting document forms for the product manufacturers. Has been tested and adjusted to suit the needs of the group and correct the accounting standards. Since the data collection process Data processing Until obtaining an accounting system that is suitable for the product manufacturers Ready to collect the needs of the product

manufacturers To further develop the group to have strength and to have continued practice in accounting. In the future for sustainability in the development of the accounting system of the product manufacturers It should be extended by developing the use of the manual accounting system only, it is the development of the operational accounting system to be the accounting by a simple computer program. This will enable the group to analyze costs and apply accounting information more efficiently.

Keywords: cost management, indigo products, weaving group

บทนำ

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ผ้าคราม ตำบลเชิงชุม อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร เป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักและยอมรับซึ่งเป็นกลุ่มทอผ้าที่มีผลิตภัณฑ์ผ้าครามเป็นอันดับต้นของจังหวัดสกลนคร เหมาะแก่การพัฒนาเพื่อเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มอื่น ๆ ได้นำไปใช้ได้ต่อไป สามารถสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม่ว่าจะเป็นการทอผ้าสำหรับเป็นผ้าตัดชุด เสื้อยืดย้อมคราม กระโปรงผ้าย้อมคราม กระเป๋าผ้า ย้อมคราม รองเท้าผ้าย้อมคราม ถุงย่ามย้อมคราม (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. คู่มือกระบวนการย้อมสีคราม การออกแบบ ผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมช่องทางการตลาด, 2561) และ (ศูนย์คราม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.สีครามราชแห่งสีย้อมธรรมชาติ, 2560) ที่สำคัญผลิตภัณฑ์เหล่านี้มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของแต่ละชุมชนตำบลเชิงชุม อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร และได้มีการรวมกลุ่มกันก่อตั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าครามขึ้น กลุ่มได้ดำเนินกิจกรรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายจนผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการส่งเสริมให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) สมาชิกมีการผลิตผ้าทอย้อมครามและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอย้อมครามหลากหลายรูปแบบ ซึ่งเป็นการประกอบอาชีพเสริมรายได้ความมั่นคงให้กับครอบครัวและชุมชน อย่างไรก็ตามการดำเนินการของกลุ่มจะยั่งยืนและประสบผลสำเร็จได้นั้น สมาชิกต้องมีความสามารถทางการด้านการวิเคราะห์การบันทึกบัญชี ทั้งด้านรายรับ-รายจ่าย ซึ่งส่งผลต่อต้นทุนในการผลิต ด้านการตลาด การผลิตและการลงทุน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ผ้าคราม ตำบลเชิงชุม อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร เป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่มอย่างยั่งยืน

อีกทั้งจังหวัดสกลนคร มุ่งเน้นการพัฒนาประชาชนให้อยู่ดี กินดีและมีพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจึงมีการทุ่มเทงบประมาณ ตลอดจนมอบหมายให้หน่วยงานภาครัฐในแต่ละภาคส่วนเข้าร่วมดำเนินการพัฒนาในชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ และเป็นการวางรากฐานให้ชุมชนใน แต่ละตำบล หมู่บ้าน สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว โดยมีจุดเน้นที่การพัฒนาคุณภาพของคนในชุมชนหรือตำบล และเพื่อมุ่งแก้ปัญหาความยากจนของคนในชุมชนหรือตำบลนั้น การสร้างองค์ความรู้เป็นกลไกหนึ่งในการที่จะเสริมสร้างให้ประชาชนในชุมชนมีความสามารถในการพึ่งตนเอง และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้ ซึ่งเริ่มจากการสร้างองค์ความรู้ทางด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและการประกอบ

กิจการงานอาชีพ แต่ประชากรส่วนใหญ่ของชุมชนหรือตำบลยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกบัญชี การบริหาร ด้านการเงิน การวิเคราะห์รายงานทางการเงินสำหรับเปรียบเทียบต้นทุนในการดำเนินการและใช้วางแผนการบริหารภายในกลุ่ม (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ, 2556)

ซึ่งจากการลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลพบว่ากลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าครามมีปัญหาจากการดำเนินงานของกลุ่มหลายประการ เช่น การไม่จดบันทึกรายรับ-รายจ่าย ต้นทุนการผลิตสูง สมาชิกขาดความรู้ในเรื่องต้นทุน ทำให้วางแผนหรือตัดสินใจในการผลิตและกำหนดราคาขายผิดพลาดโดยเฉพาะในกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม ตำบลเชิงชุม อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ปัญหาต้นทุนการผลิตเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งในการผลิตผ้าทอ ต้นทุนเป็นตัวเลขที่จะแสดงถึงราคาของผลิตภัณฑ์ จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญอย่างหนึ่งที่ทีมผู้บริหารกลุ่ม จะต้องดำเนินการคิดคำนวณต้นทุนให้ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดต้นทุนที่ไม่เพิ่มมูลค่า ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจึงจะเป็นข้อมูลที่ต้องการ รวมถึงยังสามารถพัฒนาและปรับปรุงขั้นตอนการผลิตต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่องเพื่อประสิทธิภาพในการเพิ่มกำไรให้กับกลุ่มต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาศักยภาพและการบริหารต้นทุนกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม ตำบลเชิงชุม อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์มีระบบบัญชีเหมาะสมและถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี ซึ่งผลการศึกษายังใช้เป็นข้อมูลกำหนดแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมอาชีพการทำผลิตภัณฑ์ผ้าคราม และเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดตั้งราคาสินค้าให้เหมาะสมกับต้นทุนการผลิต และยังให้สามารถสร้างความได้เปรียบและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าคราม ซึ่งถือเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตามตัวแบบและลวดลายที่ทำสืบต่อกันมาไว้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบของระบบบัญชีที่มีมาตรฐานสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารต้นทุนโดยใช้ระบบบัญชีที่มีมาตรฐานสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม จังหวัดสกลนคร

ขอบเขตการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

การพัฒนาศักยภาพและบริหารจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์ผ้าคราม กลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านหนองครอง “คลองวิถี” บ้านหนองครอง หมู่ 4 ตำบลเชิงชุม อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยในกลุ่มทอผ้าย้อมคราม “คลองวิถี” หมู่ 4 บ้านหนองครอง ตำบลเชิงชุม อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร จำนวน 50 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มทอผ้าย้อมคราม “คลองวิถี” หมู่ 4 บ้านหนองครอง ตำบลเชิงชุม อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ครั้งนี้มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยลูกค้าที่เคยมีประสบการณ์ในการใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าย้อมคราม “คลองวิถี” จำนวน 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยเริ่มจากการสร้างความคุ้นเคยเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินการวิจัยร่วมกัน ประสานงานเพื่อนัดหมายผู้ร่วมวิจัยกลุ่ม “คลองวิถี” หมู่ 4 บ้านหนองครอง ตำบลเชิงชุม อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ร่วมวิจัยที่ครอบคลุมทุกคน สร้างความคุ้นเคย ทำการสัมภาษณ์ซ้ำเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ศึกษาเอกสาร ประวัติ ความเป็นมา ภูมิหลังในการจัดตั้งกลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านหนองครอง “คลองวิถี” หมู่ 4 บ้านหนองครอง ตำบลเชิงชุม อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร จากข้อมูลเชิงทฤษฎี การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เข้าไปร่วมสังเกตการณ์ในทุกขั้นตอน การสังเกตโดยตรง (Direct Observation) และแบบสอบถามเพื่อการวัดความพึงพอใจ (Questionnaire Of Satisfaction) เป็นต้น

3. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาศักยภาพและบริหารจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์ผ้าคราม กลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านหนองครอง จังหวัดสกลนคร ครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังแสดงด้วยแผนภาพประกอบที่ 1

1. ขั้น วางแผน (Plan)	2. ขั้นปฏิบัติ (Act)	3. ขั้นสังเกต (Observe)	4. ขั้นสะท้อน ผล (Reflect)
-----------------------------	-------------------------	----------------------------	----------------------------------

ภาพประกอบที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ศึกษาและสร้างเครื่องมือ โดยอาศัยหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและรูปแบบในการสร้างเครื่องมือของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 56-71) และ (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551: 211-230) ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่
 - 1) แบบสัมภาษณ์ ปัญหาและความต้องการ
 - 2) แบบสัมภาษณ์ ผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ
 - 3) แบบวัดความพึงพอใจต่อกระบวนการวิจัย
2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
 - 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา รูปแบบการสร้างแบบสอบถาม
 - 2) กำหนดโครงสร้าง เพื่อวางแผนการสัมภาษณ์
 - 3) กำหนดประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์
 - 4) สร้างแบบสัมภาษณ์ตามแบบที่กำหนด
 - 5) สร้างแบบวัดความพึงพอใจตามแบบที่กำหนด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นในกรอบแนวคิดการวิจัยที่ตั้งไว้

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ การประเมินการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ร่วมวิจัย กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมโดยใช้เครื่องมือที่กล่าวมาแล้วในขั้นต้นมาร่วมกันวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ จัดกระทำและแจกแจงรายละเอียด ข้อค้นพบจากการดำเนินการส่งเสริมการจัดทำระบบบัญชี

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ และการสังเกต มาวิเคราะห์ ประมวลผล และรวบรวม โดยเขียนในเชิงการบรรยายให้เห็นถึงข้อสรุปจากการดำเนินการและรูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาระบบบัญชีที่เหมาะสม

การวัดความพึงพอใจต่อกระบวนการวิจัยและการมีส่วนร่วมวิจัยเชิงปฏิบัติการด้วยการวิเคราะห์แบบสอบถามโดยใช้ความถี่ และร้อยละ และระบุข้อเสนอแนะการวัดระดับความพึงพอใจโดยแปรความหมายจากแบบสอบถาม เพื่อลงรหัสข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ เป็นแบบมาตรวัดของ Likert (Likert Scale) ซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด ให้ค่าคะแนนเป็น 5

มาก ให้ค่าคะแนนเป็น 4

ปานกลาง ให้ค่าคะแนนเป็น 3

น้อย ให้ค่าคะแนนเป็น 2

น้อยที่สุด ให้ค่าคะแนนเป็น 1

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาศักยภาพและการบริหารต้นทุนกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม เพื่อศึกษาศึกษาและพัฒนารูปแบบของระบบบัญชีที่มีมาตรฐานสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารต้นทุนโดยใช้ระบบบัญชีที่มีมาตรฐานสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชน ภาครัฐบาลมีนโยบายรัฐบาลส่งเสริมการจัดทำอาชีพตามองค์ความรู้ของคนในชุมชนภายใต้นโยบาย “โอท็อป” (OTOP) โดยปรับเปลี่ยนคำเดิมจาก “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” หรือ One Tambon One Product เป็น “ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น” หรือ Outlet To On-Shelf Peer Working โดยแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนที่ 1 คือ โอท็อปที่ผลิตโดยชุมชน เรียกว่า ผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งไม่จำเป็นว่าหนึ่งตำบลจะต้องมีหนึ่งผลิตภัณฑ์ อาจเป็นหลายชุมชนเป็นเครือข่าย และไม่จำเป็นต้องอยู่ในจังหวัดหรือภาคเดียวกัน ส่วนที่ 2 คือ ผลิตภัณฑ์จากผู้ประกอบการรายเดียว เช่น ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท เรียกว่า ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นเป้าหมายเดียวกัน คือ การสร้างรายได้ และทำให้กับชุมชนของตนเอง ส่วนการพัฒนาสินค้าชุมชน จะเน้นการเปลี่ยนแนวคิดของชาวบ้าน โดยให้นาศักยภาพทางการตลาดมาเป็นตัวนำในการผลิตสินค้า เพื่อเป้าหมายด้านรายได้และกำไร ตามระบบตลาด มาเป็นตัวนำในการผลิตสินค้า โดยมองว่าที่ผ่านมาจะเป็นการดำเนินธุรกิจ โดยไม่มีการวางแผนถึงแนวทางการทำการตลาด ทำให้ผลิตภัณฑ์ต้องล้มหายตายจากไป ไม่สามารถอยู่อย่างยั่งยืนได้ (กัลยาณี สูงสมบัติ, 2557)

2. แนวคิดเกี่ยวกับผ้าย้อมคราม **คราม**หรือ**นาโค** *Indigofera tinctoria* เป็นไม้พื้นเมืองในเอเชีย เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก ฝักตรงหรือโค้งงอเล็กน้อย ใบประกอบแบบขนนก ดอกช่อ ใช้ทำสีย้อม ตันครามมีกลูโคไซด์อินดิแคน เมื่อนำต้นไปแช่น้ำ สารถูกเปลี่ยนเป็นอินดอกซิลและเมื่อถูกอากาศจะถูกเปลี่ยนเป็นอินดิโก-บลู ให้สีคราม ใช้เป็นยารักษาอาการทางประสาท บรรเทาอาการปวดแผลที่เกิดในบริเวณเยื่ออ่อน คนสมัยโบราณนิยมนำกิ่งครามทั้งใบมาแช่น้ำต่าง เพื่อหมักเอาน้ำคราม มาย้อมผ้า สีที่ได้คือสีน้ำเงินเข้ม เรียกว่า **สีคราม** นั่นเอง แต่ต้องย้อมซ้ำหลายครั้ง ครั้งแรก ๆ อาจได้เป็นสีฟ้าเข้ม ในการหมักนั้นมีการวิธีที่เรียกว่าการ 'เลี้ยงคราม' หากทำไม่ถูกขั้นตอน ครามจะไม่ให้สี เรียกว่า 'ตาย' น้ำสีที่ยังไม่สมบูรณ์จะเห็นเป็นสีเขียวเข้ม เมื่อโดนอากาศ จะเข้มขึ้นจนเป็นสีน้ำเงิน ถึงสีครามในที่สุด ชาวอีสานเรียกสีครามว่าสีนิล สีหม้อ หรือสีหม้อนิล ชาวอีสานตอนบนนิยมนำไปย้อมผ้า และมัดเป็นลาย เรียกว่า **ผ้าย้อมคราม** แหล่งผลิตผ้าทอมือย้อมครามที่มีคุณภาพมากที่สุดแห่งหนึ่งคือจังหวัดสกลนครเนื่องจากเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวผู้ไทและมีการต่อยอดออกแบบสีและลวดลายให้มีความประณีตสวยงาม (ศูนย์ครามมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2560).

3. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนและการกำหนดราคาขาย การกำหนดราคาขายสินค้าหรือบริการเป็นการตัดสินใจที่สำคัญอย่างหนึ่งในหน้าที่ของผู้บริหาร เพราะราคาที่กำหนดนั้นต้องสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ และหมายถึงการสร้างกำไรให้กับธุรกิจเมื่อราคาขายสูงกว่าต้นทุนของสินค้าและค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน สินค้าบางอย่างหากกำหนดราคาขายสูงกว่าราคาของคู่แข่งเพียงเล็กน้อยอาจทำให้ลูกค้าหันไปซื้อสินค้าของคู่แข่งแทน หรือซื้อสินค้าที่สามารถทดแทนกันได้ ในทางตรงข้ามหากกำหนดราคาขายให้ลดต่ำกว่าปกติเพียงเล็กน้อยอาจสามารถเพิ่มยอดขายได้จำนวนมาก โดยพิจารณาจาก 4 ด้านดังนี้ (ศรีสุตา อาชวานันทกุล, 2556)

3.1 ความต้องการของลูกค้า (Customer Demand)

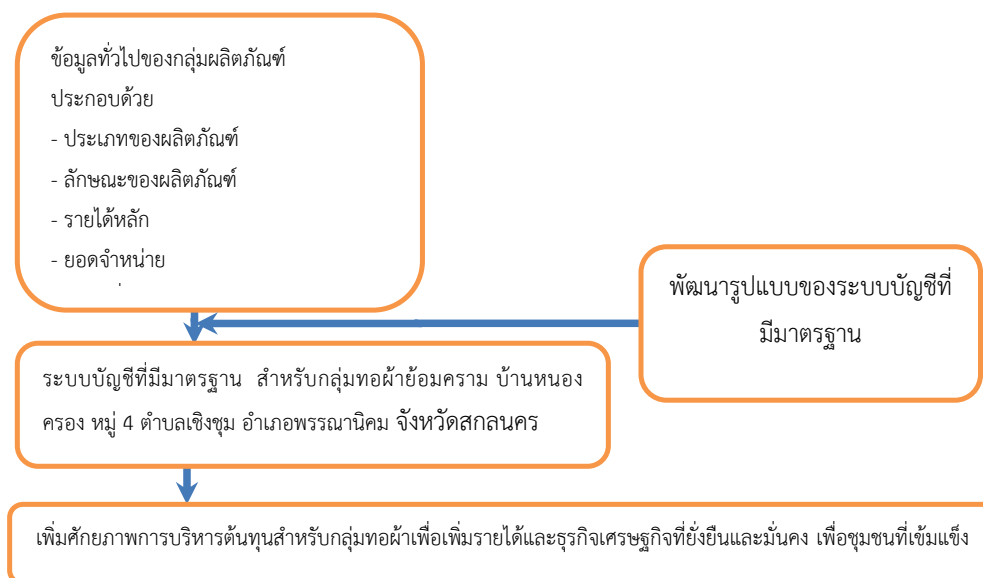
3.2 คู่แข่งขัน (Competitors)

3.3 ต้นทุน (Costs)

3.4 นโยบายภาครัฐ กฎหมาย และภาพลักษณ์ของธุรกิจ (Political, Legal, and Image-related Issues)

4. แนวคิดเกี่ยวกับระบบบัญชีต้นทุน พัฒนาศักยภาพทางบัญชีและการวิเคราะห์ต้นทุน ต้นทุนหมายถึง เงินสดหรือสิ่งที่เทียบเงินสดที่ได้จ่ายไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ ซึ่งนำประโยชน์มาให้กิจการในปัจจุบันหรือในอนาคต ดังนั้น ในการนำมาซึ่งประโยชน์แก่กิจการในปัจจุบันหรือในอนาคตนั้นให้ได้มากที่สุดนั้นกิจการต้องพยายามลดต้นทุนให้มากที่สุดเพื่อก่อให้เกิดกำไรสูงสุดแก่กิจการ (ศศิวิมล มีอำพล, 2550)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพและบริหารจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์ผ้าคราม กลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านหนองครอง จังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประเด็นคือ

1. เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบของระบบบัญชีที่มีมาตรฐานสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารต้นทุนโดยใช้ระบบบัญชีที่มีมาตรฐานสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ผลลัพธ์เป็นดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบของระบบบัญชีที่มีมาตรฐานสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ผลการข้อมูลทั่วไป ผลการศึกษา ระบบบัญชีการเงินเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น และผลการศึกษาระบบบัญชีเดิมที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าย้อมคราม บ้านหนองครองเคยบันทึก ผลลัพธ์เป็นดังนี้

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง เป็นประธานกลุ่ม ประสบการณ์ในการทำงานในกลุ่ม 30 ปี มีสมาชิกในกลุ่ม 50 คน ลักษณะการผลิตเป็นการผลิตเอง ลักษณะการขายเป็นการขายปลีก การทอผ้าเป็นอาชีพเสริมแก่สมาชิกในกลุ่ม และระบบบัญชีที่ใช้เป็นการบันทึกเพียงรายการรับ-จ่าย ผลการศึกษาระบบบัญชีการเงินเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น ใช้ระบบมือในการทำบัญชีโดยมีเพียงการบันทึก รายการรับ-จ่ายเงินสดเท่านั้น การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ต่อหน่วยไม่มีใช้วิธีกะประมาณ ไม่มีการวิเคราะห์ จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขายใช้ราคาตามท้องตลาดและกะประมาณราคาในการวางจำหน่าย ผลการศึกษาระบบบัญชีเดิมที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าย้อมคราม บ้านหนองครองไม่เคยบันทึกระบบบัญชีต้นทุนของกลุ่ม และใช้เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี คือ บันทึกสมุดในสมุดรายรับ-รายจ่ายเพียงเล่มเดียว ไม่ได้จัดทำงบการเงิน ใช้อุปกรณ์ เช่น เครื่องคิดเลข ปากกา ดินสอ เป็นเครื่องมือในการทำบัญชี ผู้รับผิดชอบทำบัญชีมีความสามารถในงานบัญชีเพียงเล็กน้อย ความเข้าใจในรูปแบบบัญชีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 การตั้งชื่อบัญชีสอดคล้องกับกลุ่มทอผ้าย้อมครามเข้าใจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32 ความชัดเจนการแบ่งหมวดหมู่ส่วนใหญ่เข้าใจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44 จากข้อมูลเมื่อพัฒนารูปแบบของระบบบัญชีที่มีมาตรฐานสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าครามให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี ผู้วิจัยได้ทดลองปรับเปลี่ยนรูปแบบการบันทึกบัญชีให้สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีมากขึ้น ประกอบด้วย สมุดเงินสดรับ-จ่าย สมุดรายวันทั่วไป สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และบันทึกต้นทุน เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ประกอบด้วย ใบเสร็จรับเงินที่มีเลขที่การเบิก-จ่าย เพื่อให้สอบถามข้อมูลเกี่ยวข้องกันได้ ให้มีการแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบระบบบัญชีใหม่ ระดับความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่ม อยู่ในระดับความพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 60 ความชัดเจนการแบ่งหมวดหมู่ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44 การตั้งชื่อบัญชีที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับกลุ่มทอผ้าย้อมคราม ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33 ความสามารถในการลงบัญชี ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33 ความสามารถ

แสดงยอดคงเหลือสิ้นเดือนได้ ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46 ความเข้าใจต่อรูปแบบสมุดรับ-จ่ายเงินสด ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40

ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารต้นทุนโดยใช้ระบบบัญชีที่มีมาตรฐานสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาศักยภาพของกลุ่มในการวิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ พบว่าศักยภาพ ในการทำไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน ได้แก่ วิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย การกำหนดราคาขาย ส่วนไม่มีศักยภาพในการทำ ได้แก่ จำแนกต้นทุนวัตถุดิบทางตรงและวัตถุดิบทางอ้อม จำแนกต้นทุนค่าแรงงานทางตรงและค่าแรงงานทางอ้อม

ผู้วิจัยได้ทดลองปรับเปลี่ยนรูปแบบการคำนวณจุดคุ้มทุน จัดทำใบสั่งผลิต บัตรจดเวลาการทำงาน ใบเบิกเงิน ใบสรุปยอดรายรับประจำวัน ใบสรุปยอดรายจ่ายประจำวัน บัญชีย่อยลูกหนี้ ใบเสร็จรับเงิน และใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี

พบว่า การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชนและการกำหนดราคาขาย กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าคราม มีสินค้าที่เป็นที่นิยม 3 แบบ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ย้อมครามผ้าฝืน ผ้าพันคอและการแปรรูปผ้าฝืนให้เป็นสินค้าต่างๆ ทั้ง เช่น กระเป๋า พวงกุญแจ แต่สินค้าหลักคือการผลิตผ้าย้อมครามผ้าฝืน ดังนั้น เดิมไม่มีการวิเคราะห์ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ ผ้าฝืนย้อมครามมัดหมี่ลายเกร็ดเต่า ต่อ 1 หูก จำนวน 18 ฝืนๆ ละ 2 เมตร กำหนดราคาจากวิธีกะประมาณราคาและเปรียบเทียบกับผู้จำหน่ายราคาอื่น ราคาฝืนละ 1,500 บาท นั้น ผู้วิจัยได้นำสูตรการคำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วย (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ธิฎโญ, 2556) และบัตรต้นทุนมาใช้พบว่าการคำนวณต้นทุนการผลิตตามสูตรการวิเคราะห์ศักยภาพต้นทุนการผลิตต่อหน่วย ต้นทุนการผลิต 14,980 บาท สามารถผลิตผ้าได้จำนวน 18 ฝืนต่อหูก เพราะฉะนั้น ต้นทุนต่อหน่วยผ้าย้อมครามฝืนละ 832.22 บาท ในการกำหนดราคาขาย 1,248.33 บาท นั้น ราคาที่ใช้จากวิธีกะประมาณราคาขายและการวิเคราะห์ตามสูตรคำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยถือเป็นราคาที่ไม่แตกต่างกัน ผู้ผลิตสามารถแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่นในท้องตลาดได้ และจากการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ผลิต และการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต ทำให้กลุ่มสมาชิกสามารถตรวจสอบเอกสารรายรับ-รายจ่ายเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและกำหนดราคาขายได้อย่างเหมาะสม ระดับความพึงพอใจต่อการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลทั่วไป การบันทึกบัญชีเป็นการบันทึกเพียงรายการรับ-จ่าย ใช้ระบบมือในการทำบัญชีโดยมีเพียงการบันทึกรายการรับ-จ่ายเงินสด เพียงเล่มเดียว ไม่ได้จัดทำงบการเงิน ใช้อุปกรณ์ เช่น เครื่องคิดเลข ปากกา ดินสอ เป็นเครื่องมือในการทำบัญชี ผู้รับผิดชอบทำบัญชีมีความสามารถในการบัญชีเพียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นการบันทึกบัญชีแบบง่าย ๆ นี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (วัชรวิทย์ อ้นวิวัฒน์, 2554) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีแต่ยังไม่มีการเรียนรู้ระบบบัญชี มีเพียงการจดบันทึกบัญชีแบบง่าย ๆ สมุดบัญชีเพียงไม่กี่เล่ม ลักษณะคล้ายเป็นการเตือนความจำว่ามีการซื้อวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้า เพื่อออกจำหน่าย

และการจำหน่ายสินค้าได้จำนวนเงินเท่าไร จำนวนข้อมูลที่บันทึกไม่ซับซ้อน สอดคล้องกับการวิจัยของ (ชนิตาภา มาตราข และนภา กิตติลาภ, 2559) ได้ศึกษาสภาพทั่วไปของกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่และต้นทุนและผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ “ลายพองน้ำหัวฝาย” ตำบลโปแตง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ลักษณะการทอผ้าไหมของสมาชิกใช้แรงงานตนเองหรือแรงงานครัวเรือนเป็นหลักในการทอผ้าไหมมัดหมี่ “ลายพองน้ำหัวฝาย” ตำบลโปแตง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพด้านต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานสากล อีกทั้งการดูแลด้านวัตถุดิบต้นทุนสูง กำไรต่อลูกดอง การวิเคราะห์ต้นทุนไม่มีและการกำหนดราคาขายเป็นเพียงการคำนวณราคาขายตามท้องตลาด จากการวิจัย พบว่ากลุ่มขาดศักยภาพในการวิเคราะห์ต้นทุน และการวางระบบบัญชีต้นทุน การจำแนกต้นทุนต่าง ๆ การจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีและรายงานทางการเงิน ซึ่งไม่เอื้อต่อการนำมาใช้ในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (นันทิศา ชะเวงรัมย์ และคณะ, 2561) ได้ทำการศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจระเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และสร้างระบบการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมกับธุรกิจชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์ และสอดคล้อง (แก้วมณี อุทิมรัมย์ และคณะ, 2560) ได้ทำการศึกษา เรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ตำบลนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบบัญชีการเงินให้กลุ่มนี้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลและจัดทำแบบฟอร์มเอกสาร ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ทั้งภายในและภายนอกองค์กรลงในระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการดำเนินงานตั้งแต่ การเก็บข้อมูล ประมวลผลข้อมูล และสนับสนุนการทำงานสำหรับการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ในระบบบัญชีและการเงินได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแผนงาน

จากผลการวิจัย กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์การพัฒนาศักยภาพและการบริหารต้นทุนกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าคราม ตำบลเชิงชุม อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ยังขาดศักยภาพในการวิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุน การจำแนกต้นทุนต่าง ๆ การจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีและรายงานทางการเงิน ซึ่งไม่เอื้อต่อการนำมาใช้ในการบริหารงาน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 หน่วยงานราชการได้มีการสนับสนุนกิจกรรมด้านการผลิต สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ แต่ขาดความต่อเนื่องเรื่องการกำกับติดตาม เรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุน การจำแนกต้นทุน และการวางระบบบัญชีต้นทุน และการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน

1.2 ควรจัดทำระบบบัญชีต้นทุนด้วยคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปที่เหมาะสมให้กับกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน

1.3 ประธานกลุ่มหรือสมาชิกในกลุ่มควรจัดให้ผู้ทำบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ จัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง และเอกสารข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยบริบทของกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่จัดทำบัญชีโดยใช้ระบบมือ และใช้เอกสารทางบัญชีเป็นสมุดรายรับรายจ่ายเพียงเล่มเดียว ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรศึกษาและพัฒนาเกี่ยวกับโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน ในจังหวัดสกลนคร เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณี สูงสมบัติ. (2557). *เทคนิคการจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- แก้วมณี อุทัยรัมย์, และคณะ. (2560). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง*. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชนิตาภา มาตราช, และนภา กิตติลาภ. (2559). การศึกษาต้นทุนผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ “ลายฟองน้ำหัวฝาย”. *วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม*,
- นันทิดา ชะเวงรัมย์, และคณะ. (2561). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกเมือง*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน
- เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ. (2556). *การบัญชีต้นทุน 1*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- วัชร อ้นวิวัฒน์. (2554). *ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช*. (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศศิวิมล มีอำพล. (2550). *การบัญชีเพื่อการจัดการ*. กรุงเทพฯ: อินโฟเมนิ่ง.
- ศรีสุตา อาชวานันทกุล. (2556). *การบัญชีต้นทุน*. กรุงเทพฯ: บริษัท สยามบุ๊ค จำกัด.
- ศุภย์ครามมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2560). *สัครามราชาแห่งสัธยมธรรมชาติ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2561). *คู่มือกระบวนการย้อมสีครามการออกแบบผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมช่องทางการตลาด*. สกลนคร: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.